

Νίκος Κεσσανλής: Πρόλογος στην πρώτη ελληνική έκδοση
Bruno Contardi: Πρόλογος στην ιταλική έκδοση

Giulio Carlo Argan **Η μοντέρνα τέχνη, 1770-1970**

1. Κλασικό και Ρομαντικό

- 1.1. Γραφικότητα (pittresco) και Υψηλό (sublime)
- 1.2. Ο ιστορικός Νεοκλασικισμός
- 1.3. Ο ιστορικός Ρομαντισμός

ΕΡΓΑ

Γουίλιαμ Μπλέικ, *Νεύτων*
Γόχαν Χάινριχ Φίσιλι, *Ο εφιάλτης*
Ετιέν-Λουί Μπουλέ, *Σχέδιο για το κενοτάφιο του Νεύτωνα*
Κλοντ-Νικολά Λεντού, *Οίκος των αγροφυλάκων*
Τζον Κόνσταμπλ, *Ο υδροφράκτης και ο μύλος του Φλάτφορντ*
Γουίλιαμ Τάρνερ, *Θαλάσσια καταιγίδα*
Φρανθίσκο Γκόγια, *Τουφεκισμός*
Ζακ-Λουί Νταβίντ, *Ο θάνατος του Μαρά*
Αντόνιο Κανόβα, *Μνημείο της Μαρίας Χριστίνας της Αυστρίας*
Ζαν-Ογκίστ-Ντομινίκ Ενγκρ, *Η λουομένη της Βαλπινσόν*
Τεοντόρ Ζερικό, *Η σχεδία της Μέδουσας*
Εζέν Ντελακρουά, *Η Ελευθερία οδηγεί το λαό*
Λορέντσο Μπαρτολίνι, *Νεκρικό μνημείο της κόμισσας Ζαμόισκα*
Φρανσουά Ριντ, *Ανάγλυφο της Αψίδας του Θριάμβου στο Παρίσι*
Καμίγ Κορό, *Ο καθεδρικός ναός της Σαρτρ*
Τεοντόρ Ρουσό, *Καταιγίδα· θέα της πεδιάδας της Μονμάρτρ*
Ονορέ Ντομιέ, *Θέλουμε τον Βαραββά*
Κοσταντέν Γκι, *Στο δρόμο*
Ονορέ Ντομιέ, *Το βαγόνι τρίτης θέσης*
Φρανσουά Μιλέ, *L' Angelus*
Καμίγ Πισαρό, *Μονοπάτι στο δάσος το καλοκαίρι*

2. Η πραγματικότητα και η συνείδηση

- 2.1. Ο Ιμπρεσιονισμός
- 2.2. Η Φωτογραφία
- 2.3. Ο Νεοϊμπρεσιονισμός
- 2.4. Ο Συμβολισμός
- 2.5. Η Αρχιτεκτονική των Μηχανικών

ΕΡΓΑ

Γκιστάβ Κουρμπέ, *Κορίτσια στην όχθη του Σηκουάνα (Καλοκαίρι)*
Εντουάρ Μανέ, *Γεύμα πάνω στη χλόη*
Αλφρέ Σισλέ, *Το νησί Γκραν Ζατ*
Κλοντ Μονέ, *Λεμβοδρομίες στο Αρζαντάιγ – Ο Καθεδρικός ναός*
Ογκίστ Ρενουάρ, *Μουλέν ντε λα Γκαλέτ*
Εντγκάρ Ντεγκά, *Το αφέντι*
Πολ Σεζάν, *Ο όνος και οι κλέφτες – Το σπίτι του κρεμασμένου στην Οβέρ – Οι χαρτοπαίκτες – Το όρος Σεν-Βικτουάρ*
Ζορζ Σερά, *Μια Κυριακή του καλοκαιριού στην Γκραν Ζατ*
Πολ Σινιάκ, *Είσοδος του λιμανιού της Μασσαλίας*
Πολ Γκογκέν, *Τε Ταμάρι Νο Άτουα*
Βίνσεντ Βαν Γκογκ, *Προσωπογραφία του ταχυδρόμου Ρουλέν*
Ανρί ντε Τουλούζ-Λοτρέκ, *Η τουαλέτα*
Ανρί Ρουσό, *ο επονομαζόμενος Τελωνειακός, Ο Πόλεμος*
Οντιλόν Ρεντόν, *Γέννηση της Αφροδίτης*

Γκιστάβ Μορό, *Η οπτασία*
Πιέρ Μπονάρ, *Πρωινή τουαλέτα*
Ογκίστ Ροντέν, *Μνημείο στον Μπαλζάκ*
Μεντάρντο Ρόσο, *Εντυπώσεις παιδιού μπροστά στις σόμπες-κουζίνες*
Εντουάρ Βιγιάρ, *Το μαμ της Ανέτ*
Τζέιμς ΜακΝιλ Χουίσελερ, *Νυχτερινό σε μπλε και χρυσό: η παλαιά γέφυρα της Μπατερσέα*

3. Ο 19ος αιώνας στην Ιταλία, στη Γερμανία, στην Αγγλία

3.1. Η Ιταλία

ΕΡΓΑ

Τζιοβάνι Φατόρι, *Στη σκοπιά*

3.2. Η Γερμανία

3.3. Η Αγγλία

4. Μοντερνισμός

4.1. Μοντερνιστική πολεοδομία και αρχιτεκτονική

4.2. Αρ Νουβό

4.3. Η ζωγραφική του Μοντερνισμού

4.4. Πον-Αβεν και Ναμπί

ΕΡΓΑ

Αντόνι Γκαουντί, *Οικία Μιλά στη Βαρκελώνη*

Άντολφ Λόος, *Οικία Στίνερ στη Βιέννη*

Αντόνι Γκαουντί, *Το Πάρκο Γκουέλ στη Βαρκελώνη*

5. Η τέχνη ως έκφραση

5.1. Ο Εξπρεσιονισμός

ΕΡΓΑ

Έντβαρ Μουνκ, *Εφηβεία*

Αντρέ Ντερέν, *Γυναίκα με το νυχτικό*

Ερνστ Λούντβιχ Κίρχνερ, *Μαρκέλα*

Ανρί Ματίς, *Ο χορός*

Εμίλ Νόλντε, *Κόκκινα και κίτρινα τριαντάφυλλα*

Όσκαρ Κόκοσκα, *Σαμονί, Μόντε Μπιάνκο (Λευκό Όρος)*

6. Η εποχή του Φουνξιοναλισμού

6.1. Πολεοδομία, αρχιτεκτονική, βιομηχανικό σχέδιο

6.2. Ζωγραφική και γλυπτική

6.3. Ο Γαλάζιος Καβαλάρης

6.4. Η ρωσική πρωτοπορία

6.5. Η κατάσταση στην Ιταλία

6.6. Σχολή του Παρισιού (École de Paris)

6.7. Νταντά (Dada)

6.8. Ο Σουρεαλισμός

6.9. Η κατάσταση στην Αγγλία

6.10. Η κατάσταση στην Ιταλία: Μεταφυσική, Νοβετσέντο, αντι-Νοβετσέντο

ΕΡΓΑ

Λε Κορμπιζιέ, *Έπαυλη Σαβουά στο Πουασί – Παρεκκλήσιο Notre-Dame-du Haut στη Ρονσάν*

Βάλτερ Γκρόπιους, *Το Μπάουχαους (Bauhaus) στο Ντεσάου*

Λούντβιχ Μις βαν ντερ Ρόε, *Πρόπλασμα ενός γυάλινου ουρανοξύστη στο Σικάγο – Seagram Building στη Νέα Υόρκη*

Λε Κορμπιζιέ και Πιέρ Ζανερέ, *Βάλτερ Γκρόπιους, Μπέρτολντ Λιουμπέκιν*

Τέο βαν Ντέσμπουργκ και Χανς Αρν, *Ο Κινηματογράφος-εστιατόριο L'Aubette στο*

Στρασβούργο

Χέριτ Τόμας Ρίτφελντ, *Πολυθρόνα με στοιχεία σε μαύρο, κόκκινο, μπλε*

Πιτ Μόντριαν, *Σύνθεση σε κόκκινο, κίτρινο και μπλε*
Αλβάρ Άαλτο, *Σανατόριο στο Παϊμιο – Πολυθρόνα*
Φρανκ Λόιντ Ράιτ, *Οικία Κάουφμαν στο Bear Run*
Πάμπλο Πικάσο, *Οι ακροβάτες – Οι δεσποινίδες της Αβινιόν*
Πάμπλο Πικάσο, *Ισπανική νεκρή φύση*
Ζορζ Μπρακ, *Νεκρή φύση με άσο σπαθί*
Ρομπέρ Ντελονέ, *Πύργος του Άιφελ*
Χουάν Γκρις, *Νεκρή φύση με φρουτιέρα και μποτίλια νερού*
Ζορζ Μπρακ, *Νεκρή φύση με μπουφέ: Καφέ-μπαρ*
Μαρσέλ Ντισάν, *Γυμνό που κατεβαίνει μια σκάλα αριθ. 2 (Nu descendant un escalier n. 2)*
Ουμπέρτο Μποτσιόνι, *Φόρμες μοναδικές στη συνέχεια του χώρου*
Τζιάκομο Μπάλα, *Αυτοκίνητο που τρέχει*
Βασίλι Καντίνσκι, *Πρώτη αφηρημένη ακουαρέλα – Βέλη στο τόξο*
Πάουλ Κλέε, *Κύριος δρόμος και πλάγιοι δρόμοι*
Άντον Πέβσνερ, *Ήναμική κατασκευή*
Ναούμ Γκάμπο, *Κατασκευή στο χώρο. Ο Κρύσταλλος*
Φερνάν Λεζέ, *Σύνθεση με τρεις φιγούρες*
Χοάν Μιρό, *Το μάθημα του σκι – Γυναίκες και πουλί στο φεγγαρόφωτο*
Τζιουζέπε Τεράνι, *Σχέδιο του Ασύλου Σαντ' Ελιά στο Κόμο*
Ατανάζιο Σολντάτι, *Σύνθεση*
Κοσταντίν Μπρανκούζι, *Λα Μαγιάστρα*
Αμεντέο Μοντιλιάνι, *Προσωπογραφία του Λεοπόλντ Ζμπορόφσκι*
Ζορζ Ρουό, *Χριστού περιέγελος*
Μαρκ Σαγκάλ, *A la Russie, aux ânes et aux autres*
Πάμπλο Πικάσο, *Γκουέρνικα*
Ρενέ Μαγκκρίτ, *Η ανθρώπινη κατάσταση II*
Μαν Ρέι, *Αίτιο ατελεύτητο*
Χένρι Μουρ, *Ξαπλωμένη φιγούρα*
Αλεξάντερ Κάλντερ, *Κινούμενο*
Μπεν Νίκολσον, *Feb. 2853 (Vertical seconds)*
Φράνσις Μπέικον, *Σπουδή από το πορτρέτο του Ινοκέντιου Ι' του Βελάσκειθ*
Ντιέγκο Ριβέρα, *Η εκτέλεση του αυτοκράτορα Μαξιμιλιανού*
Νταβίντ Άλφαρο Σικέιρος, *Θάνατος στον εισβολέα*
Τζιόρτζιο ντε Κίρικο, *Οι ανησυχητικές μούσες*
Κάρλο Καρά, *Η ερωμένη του μηχανικού*
Αλμπέρτο Σαβίνιο, *Στο δάσος*
Οσβάλντο Λιτσίνι, *«Αμαλασούνται» σε μπλε φόντο*
Τζιόρτζιο Μοράντι, *Νεκρή φύση με φρουτιέρα*

7. Η κρίση της τέχνης ως «ευρωπαϊκής επιστήμης»

- 7.1. Πολεοδομία και αρχιτεκτονική
- 7.2. Η οπτική έρευνα
- 7.3. Η ζωγραφική στις Ηνωμένες Πολιτείες

ΕΡΓΑ

Έλσγουορθ Κέλι, *Πράσινο, μπλε, κόκκινο*

Μόρις Λούις, *Gamma Delta*

- 7.4. Ευρωπαϊκή κουλτούρα και αμερικανική κουλτούρα
- 7.5. Η καλλιτεχνική συζήτηση στην Ευρώπη
- 7.6. Νέες κατευθύνσεις έρευνας

ΕΡΓΑ

Λάσλο Μόχολι-Νάγκι, *Σύνθεση Q XX*

Γιούλιους Μπισιέ, *25 Σεπτεμβρίου 1963*

Γιόζεφ Άλμπερς, *Αφιέρωμα στο τετράγωνο*

Άρσιλ Γκόρκι, *Κήπος στο Σόκι*

Ζαν Φοτριέ, *Γυμνό*

Ζαν Ντιμπιφέ, *Orateur*

Αντρέ Μασόν, *Les chevaliers*

Χανς Χάρτουγγκ, *Σύνθεση*
Τζάκσον Πόλοκ, *Κυματοειδή μονοπάτια*
Μαρκ Ρόθκο, *Κόκκινο και μπλε πάνω σε κόκκινο*
Αλμπέρτο Μπούρι, *Σακί Β*
Αντόνι Τάπιες, *Λευκό και πορτοκαλί*
Τζιουζέπε Καπογκρόσι, *Επιφάνεια 114*
Λούτσιο Φοντάνα, *Χωρική έννοια: αναμονή*
Αλμπέρτο Τζιακομέτι, *Φιγούρα*
Έτορε Κόλα, *Ηλιακό μηχανουργείο*
Μαρκ Τόμπει, *Μεταμορφωμένο τσίρκο*
Ζορζ Ματιέ, *Cast*
Βίκτορ Βαζάρελι, *Σύνθεση*
Κένεθ Νόλαντ, *Στερέωμα*
Κλίφορντ Στιλ, *1962-D*
Εμίλιο Βέντοβα, *Πολλαπλό Νο 1, Χειροδικίες*
Ρόμπερτ Ράουσενμπεργκ, *Κρεβάτι*
Μίμο Ροτέλα, *Μέριλιν*
Ρόι Λίχτενσταϊν, *Ο ναός του Απόλλωνα*
Άντι Γουόρχολ, *Μέριλιν Μονρόε*

ACHILLE BONITO OLIVA

Η τέχνη στην καμπή του 21ου αιώνα

1. Η τέχνη έως τα τέλη του 20ού αιώνα

- 1.1. Οι γεωγραφίες της τέχνης
- 1.2. Αστερισμός Τρανσαβανγκουάρντια

2. Η παγκοσμιοποίηση της τέχνης

- 2.1. Διασπορές της τέχνης
- 2.2. Η τέχνη
- 2.3. Ο οίκος της τέχνης
- 2.4. Ο θάνατος του κοινού
- 2.5. Οι παρακαταθήκες του αισθητικού
- 2.6. Η ελευθερία της μνήμης
- 2.7. Global, local, glocal (παγκόσμιο, τοπικό, παντοπικό)
- 2.8. Το αυγό του Κολόμβου και η «ακτινοβόλα πόλη»
- 2.9. Μετα-ιστορία της τέχνης και νεο-ιστορία

Χάρτης των σύγχρονων καλλιτεχνικών κινημάτων στο σύστημα της τέχνης

ΕΡΓΑ

Ευρετήριο καλλιτεχνών, κινημάτων και όρων

Πηγές των φωτογραφιών